

P O S U D E K
oponenta rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Jana Havlíčková

Název práce: Náhrada při újmě na přirozených právech člověka

Jméno a příjmení oponenta: JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka zvolila velmi aktuální fenomén, jímž je náhrada újmy na přirozených právech člověka, a to i s ohledem na změny přinášené rekonstrukcí soukromého práva. Jde o téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, jak o tom svědčí i proběhlé diskuse v odborných periodikách (Telec, Kmec, Holčapek, Vojtek, Doležal, Šustek, Elischer). Autorka v úvodu své práce vymezuje její cíle (analyticko-komparativní) a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt odpověď. Vlastní metody práce a přístupu nejsou v úvodu zřetelně naznačeny, avšak z práce samotné je patrné, že autorka zvolila analyticko-deskriptivní přístup, který kombinuje s evaluací judikatury, aby nakonec dospěla k obecnějšímu poznatku (tj. k určité syntéze, kupř. doktríny sekundárních obětí, k vymezení klauzule dle § 2971). V tomto ohledu autorka prokázala schopnost určitého nadhledu nad zákonným textem, projevila znalost aktuální judikatury, kterou kriticky analyzuje a vyhodnocuje. Svou prací se dotkla hned několika velmi diskutovaných problémů souvisejících s platnou právní úpravou civilní odpovědnosti za újmu (otázka vymezení újmy, materiální a nemateriální aspekty, kauzalita a jednotlivé teoretické přístupy, role a dosah prevenčních norem etc.). V práci byla využita komparace s jiným právním řádem (Rakousko, Německo) a cizojazyčná literatura. Za velmi přínosné pokládám pasáže věnované rozboru metodiky NS a souvisejících otázek, zejména syntézu možných nemajetkových újem podle platného práva.

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (110 stran včetně úvodu a závěru) je celkově přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinárním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy de lege ferenda. Práce je rozdělena v zásadě do 7 kapitol, kdy první dvě z nich usilují o stručnou základní charakteristiku přirozených práv z obecného pohledu a plní spíše roli propedeutickou (zejm. pojednání o vymezení základního konceptu a vývoj právní úpravy, přiblížení specifik § 19 a 81 OZ 2012, vymezení základních předpokladů vzniku povinnosti nahradit újmu atd.). Čtvrtá kapitola se celistvě věnuje náhradě za újmu na přirozených právech člověka a analyzuje její účinnou (OZ – zákon č. 89/2012 Sb.) českou právní úpravu. Kapitola pátá se zevrubněji věnuje problematice náhrady při újmě na zdraví (subsystému újmy na přirozených právech). Další část je věnována srovnání se zahraničními úpravami.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použit relativně dostatečný počet bibliografických pramenů, které autorka správně uvádí a na konkrétních místech cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je adekvátní. Výběr literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální právní nauky, tak publikace reflektující právní úpravu starší. Lze ocenit, že autorka neváhá konfrontovat základní názory české doktríny a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, jakož i rozdílné pohledy naší judikatury (ÚS, NS).

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava diplomové práce

Jazyková i stylistická úroveň práce celkem dobrá. V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno správně.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Práce předkládá řadu názorů a závěrů, což je ocenitelné při vymezování nových druhů nemajetkových újem. V obecných výkladech o předpokladech vzniku povinnosti k náhradě škody, kdy autorka vymezuje zavinění, jeho formy a stupně, postrádám nicméně zamyšlení nad (staro)novým institutem hrubé nedbalosti a jeho rolí v novém deliktním právu. Hrubá nedbalost (*culpa lata*) je pojem, s nímž dosud nauka občanského práva zevrubně nepracovala. V oblasti náhrady škody se objevil poprvé v roce 1982, kdy jej přinesla tehdejší novela OZ 1964 ovšem bez bližšího vymezení (srov. § 447 odst. 2 a § 448 odst. 2 OZ 1964), což vyvolalo nejednoznačnou interpretaci. Nauka trestního práva (srov. § 16 odst. 2 trestního zákoníku) rozumí hrubě nedbalým takový přístup pachatele k požadavku náležité opatrnosti, který svědčí o jeho „*zřetěmé bezoblednosti*“ ke statkům a zájmům trestním zákoníkem chráněným. Takto jej lze – pochopitelně jen přiměřeně (tj. s nutným přizpůsobením na poměry civilního práva) – aplikovat i v právu občanském.

Autorka by se mohla u ústní obhajoby blíže vyjádřit k:

- Pojmu hrubá nedbalost
- Osobní neštěstí a definiční okruh sekundárních obětí

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce standardní a splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně, a to jak rozsahem, tak kvalitativní analýzou. Prokazuje autorčiny dobré znalosti vybrané hmotněprávní problematiky, jakož i souvisejících otázek a celkovou širší orientaci v citovaných oblastech a neshledal jsem v ní žádné zásadní nedostatky.

Závěr:

Předložená práce prokázala autorčinu samostatnost při zpracovávání nelehkého tématu, její schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně a příslušné judikatuře. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s hodnocením „**prospěla**“.

Rigorózní práci hodnotím stupněm: prospěla

Datum: 5. 6. 2015

Podpis oponenta rigorózní práce
JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D